

«Η καλύτερη θυσία για τον Θεό»

Πολιτισμός / Βυζαντινή Μουσική

Μιχάλης Κουτσός, Φιλολόγος - Συγγραφέας



ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΤΡΙΩΔΙΟ

Η μετάνοια είναι ο βασικός λόγος για τον οποίο ήρθε ο Χριστός στη γη. «Ουκ ήλθον καλέσαι δικαίους αλλά αμαρτωλούς εις μετάνοιαν». Και επειδή αμαρτωλοί είμαστε όλοι, γι αυτό και η μετάνοια μας αφορά όλους. Και πρώτα πρώτα τι θα πει μετάνοια και μετανιώ, πρόνοια και προνοώ.

Προ-νοώ ετυμολογικά σημαίνει σκέφτομαι πριν να κάνω οτιδήποτε, εκ των προτέρων, ενώ μετα - νοώ σημαίνει σκέφτομαι αφού κάνω κάτι, εκ των υστέρων, δηλαδή «κατόπιν εορτής». Έτσι ο μεν πρώτος λέγεται προ-νοητικός και το εκφράζει η παροιμία πολύ καλά «των φρονίμων τα παιδιά πριν πεινάσουν, μαγειρεύουν», ενώ ο δεύτερος απερίσκεπτος, α-νόητος, γι αυτό και οι αρχαίοι έλεγαν: «δει προνοεῖν τον άνδρα τον σοφόν και ου μετανοεῖν». Η πρόνοια και η λήψη προληπτικών μέτρων είναι δείγμα σοφίας. Ενδιαφέροντα είναι και τα άλλα σύνθετα: κατανοώ, επινοώ, διανοούμαι κλπ. που δεν είναι όμως του παρόντος.



Μετανοώ τώρα με τη χριστιανική σημασία σημαίνει αλλάζω τρόπο σκέψης και δράσης και πιο συγκεκριμένα: Αναγνωρίζω ότι ακολουθώ λανθασμένο δρόμο, τρόπο συμπεριφοράς και δράσης στη ζωή μου. Ανακαλύπτω έναν άλλο δρόμο καλύτερο και τον ακολουθώ απαρέγκλιτα.

Αν η μετάνοια είναι ο ασφαλέστερος δρόμος για την επιστροφή μας στο Θεό, αν η μετάνοια είναι το κλειδί, με το οποίο θα ανοίξουμε τον παράδεισο, για να μπούμε μέσα, αν η μετάνοια είναι το κεντρικό δίδαγμα της διδασκαλίας του Χριστού, τότε η εκκλησία μας κάνει πολύ καλά και προβάλλει την μετάνοια σαν το βασικό κήρυγμα του Ιωάννη του Προδρόμου με το «μετανοείτε ήγγικε γαρ η βασιλεία των ουρανών» και το επαναλαμβάνει ο Κύριος από την αρχή κιόλας της σωτήριας διδασκαλίας του επί της γης.

Έρχεται τώρα η εκκλησία να μας προετοιμάσει για το μεγάλο γεγονός της Ανάστασης του Κυρίου και της δικιάς μας ανάστασης με την περίοδο του Τριωδίου, της Μ. Τεσσαρακοστής και της Μ. Εβδομάδας, όπου το κυρίαρχο μήνυμα είναι η μετάνοια. Η μετάνοια δεν είναι η απαρίθμηση αμαρτιών. Είναι το αίσθημα της αποξένωσης από τον Θεό, από την χαρά της κοινωνίας μαζί Του, από την αληθινή ζωή, όπως την δημιούργησε και μας την έδωσε Εκείνος. Είναι να παραδεχτούμε ότι έχουμε λερώσει, έχουμε χάσει την πνευματική μας ομορφιά, ότι είμαστε πολύ μακριά από το πραγματικό μας σπίτι. Μετάνοια είναι η βαθιά

επιθυμία επιστροφής, να αποκτήσουμε ξανά το χαμένο μας σπίτι, τον Παράδεισο

Η περίοδος του Τριωδίου αρχίζει με το τέλος του Δωδεκαημέρου. Όταν λέμε περίοδο Τριωδίου, εννοούμε την περίοδο που χρησιμοποιούμε το βιβλίο που λέγεται Τριώδιο, στο οποίο οι κανόνες είναι τριών Ωδών και όχι οκτώ. Η περίοδος του Τριωδίου αποτελεί τον πρόλογο του Θείου Δράματος και παράλληλα ξεκινάει η προετοιμασία για την Μ. Τεσσαρακοστή και για το μεγάλο γεγονός της Ανάστασης. Η μετάνοια είναι ο κοινός παρανομαστής όλης αυτής της προετοιμασίας.

Περιλαμβάνει τρεις εβδομάδες και τέσσαρες Κυριακές, **την Κυριακή του Τελώνου και Φαρισαίου**, όπου καλούμαστε να μιμηθούμε την μετάνοια και την ταπεινοφροσύνη του Τελώνου και να αποφύγουμε την υψηλοφροσύνη του Φαρισαίου, **την Κυριακή του Ασώτου**, όπου καλούμαστε να παραδειγματιστούμε από την μετάνοια του Ασώτου, **την Κυριακή της Απόκρεω ή της Κρίσεως** όπου καλούμαστε να θυμηθούμε την ημέρα της κρίσεως και να μετανοούμε γι' αυτά που κάναμε και να προσέχουμε να εφαρμόζουμε το Θέλημα του Θεού και τέλος **την Κυριακή της Τυρινής**, που η εκκλησία μας μάς θυμίζει την έξωση των Πρωτοπλάστων από τον Παράδεισο και προτρέπει να μετανοήσουμε.



Όπως βλέπουμε υπάρχει μια κλιμάκωση από Κυριακή σε Κυριακή, από την μετάνοια του Τελώνη στη μετάνοια του ασώτου και στη συνέχεια από το φοβερό βήμα της Κρίσεως στο τρομερό παράπτωμα των Πρωτοπλάστων. Καλούμαστε λοιπόν να ανεβούμε αυτά τα σκαλιά της πνευματικής ζωής προς ψυχική ωφέλεια και

πνευματική οικοδομή. Πρόκειται πράγματι για μια πνευματική προθέρμανση, προκειμένου να μπούμε στο στάδιο αγώνων για την κατάκτηση των αρετών την περίοδο της Μ. Τεσσαρακοστή.

Η εκκλησία μας μας κρατάει σε εγρήγορση με όλες αυτές τις γιορτές και μας τονίζει: *«Ίδού ὁ Νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός, καί μακάριος ὁ δοῦλος, ὃν εὐρήσει γρηγοροῦντα, ἀνάξιος δέ πάλιν, ὃν εὐρήσει ῥαθυμοῦντα».*

Σ' αυτήν την εξελικτική πνευματική πορεία, που μας καλεί η εκκλησία, τα λειτουργικά κείμενα είναι ο καλύτερος οδηγός και για τη δικιά μας δύσκολη αλλά ελπιδοφόρα προσωπική πορεία μας. Να λοιπόν πώς ανοίγει το Τριώδιο:

«Τῆς μετανοίας ἄνοιξόν μοι πύλας Ζωοδότα, ὀρθρίζει γάρ τό πνεῦμά μου, πρός ναόν τόν ἅγιόν σου, ναόν φέρον τοῦ σώματος, ὅλον ἐσπιλωμένον, ἀλλ' ὡς οἰκτίρμων κάθαρον, εὐσπλάγχνω σου ἐλέει».

Το βασικό μήνυμα είναι η μετάνοια και η κάθαρση από τις αμαρτίες μας. Αλλά για ποιο σκοπό; Ασφαλώς για τη σωτηρία μας:

«Τῆς σωτηρίας εὐθυνόν μοι τρίβους, Θεοτόκε, αἰσχροῖς γαρ κατεῤῥύπωσα, τήν ψυχὴν ἀμαρτίαις, ὡς ῥαθύμως τόν βίον μου, ὅλον ἐκδαπανήσας, ταῖς σαῖς πρεσβεῖαις ῥῦσαί με, πάσης ἀκαθαρσίας».

Ζητάμε από τη Θεοτόκο να μας κάνει εύκολο το δρόμο για τη σωτηρία.

%asdfghjkpproiuyt%

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

[**https://bit.ly/3rMEnap**](https://bit.ly/3rMEnap)